

ДИТИНІ 1,5-3 РОКИ

1,5–3 роки — той трепетний вік, коли дитина ще не відокремлена від мами, але перебуває на шляху відділення і визначення свого «Я». Ніхто не вчить нас бути мамами, але інтуїтивно ми відчуваємо, що потрібно нашим дітям. Дуже важливо спостерігати за своєю дитиною і вчасно давати їй поживу для роздумів. Щось ви пам'ятаєте зі свого дитинства, щось прочитали в книгах, щось просто знаєте.

Щодо тайм-менеджменту малюків, я вважаю, що необхідно просто підтримувати їх внутрішній режим. Як правило, діти молодшого віку дуже добре вміють чути себе, і дорослим не доводиться нав'язувати нічого свого — просто йти за дитиною. Спостерігайте разом.

ДЕНЬ/НІЧ

Незалежно від того, уміє дитина говорити чи ні, можна промовляти з нею, який зараз час доби. І це вже буде першим кроком на шляху до опанування тайм-менеджменту. Добре створювати такі ритуали відразу, адже у малюків режим більш-менш однаковий, для них важливий порядок подій, які відбуваються в їхньому житті.

Отже...

РАНОК:

- прокинулися;
- розповіли/почитали вірш про ранок;
- пораділи сонечку/хмаринкам/сніжку за вікном;
- пішли виконувати вранішній ритуал (умивання/чищення зубів/горщик тощо).

ДЕНЬ:

- повідомили, що вже середина дня, що ми виконуємо денний ритуал (обід/горщик/читання/сон/прогулянка — порядок у кожній сім'ї свій).

МІСЯЦІ І ДНІ ТИЖНЯ

Коли моїй старшій дитині виповнилися 4 роки, а меншій — 1,5, я дізналася про адвент-календарі. Чудова ідея того, як наочно показати дитині, скільки часу залишилося до свята. Проте мені було не цікаво зробити рязовий варіант з «плюшками» і завданнями. Я хотіла, щоб такий календар можна було використовувати цілий рік. Подумавши, ми разом з бабусяю вирішили пошити такий календар.

Ми взяли щільне полотно розміром 70x75 см, усі клаптики, які в нас були, і зробили 31 різнокольорову кишеньку розміром 10x10 см. Пришили їх у 5 рядів. Вийшло в кожному ряду по 7 кишеньок (днів тижня) і в останньому — 3. Поряд із трьома також була пришита велика кишенька розміром 14x34 см.

ДИТИНІ 3-6 РОКІВ

Розглянемо варіанти вивчення часу з малюком, який вже усвідомлює своє «Я». Трирічний малюк обов'язково проситиме виконати завдання самостійно, тому готуйтеся заздалегідь. Якщо у вас активна дитина, мама повинна завчасно продумати, чи даватиме їй скляний пісковий годинник (адже просто показати не вийде, треба обов'язково дати), показувати час на дорогому серцю настінному годиннику або навчати за бабусиним будильником, який їй подарував дідусь.

Звичайно, я жартую, але насправді навчання малюка на цьому етапі — це копітка мамина праця. Треба передбачати, що може зробити ваш активний непосидько. Тому готуйте навчальний матеріал, який буде не шкода загубити або поламати, але водночас це буде хороший спосіб вчити дитину охайності. Як «мама-монтессорі» можу сказати, що, розбивши одного разу склянку, дитина набагато швидше дізнається, що посуд б'ється, ніж постійно кидаючи на підлогу пластиковий стаканчик. Те саме відбувається з годинником.

З чого ж розпочати?

ПІСКОВИЙ ГОДИННИК

Пам'ятаємо, що малюки ще не сприймають абстрактних понять, у тому числі поняття «час». Тому ми добираємо наочний матеріал. Один з чудових інструментів для такого віку — пісковий годинник. Ви можете придбати будь-який, але спершу продумайте, у яких випадках його використовуватимете (щоб зрозуміти, на яку кількість хвилин годинник має бути розрахований).

БУДИЛЬНИК І ТАЙМЕР

Добре, коли малюк вже знає цифри, щоб, поглядаючи на кількість часу, що залишився, прискорюватися або розуміти, що встигає виконати доручену справу. Ви можете ознайомити дитину з обома варіантами, адже ефект від них приблизно однаковий. Але постежте за малюком. Чи нервує він, коли бачить, що часу на таймері дедалі менше? Можливо, йому краще користуватися будильником? Знайдіть те, з чим вашій дитині комфортно.

Дуже зручно використовувати таймер і будильник, щоб забрати дитину звідкілься, де вона загралася і не хоче йти. Наприклад, у гостях, на майданчику, в садку (і таке трапляється). У будь-якому разі не забирайте дитину силоміць, а делікатно повідомте, що вам час іти, що ви маєте 5/10/15 хвилин, і разом поставте таймер або заведіть будильник на узгоджений час.

ВПРАВА «Я МОЖУ ВПЛИНУТИ»

Окрім того, що ви навчаєте дитину складати списки справ, необхідно також розповідати, що не все залежить від нас. Іноді запланована зустріч може зірватися з причини, яка не залежить від самої дитини. Корисно буде після написання списку справ оцінити його з точки зору впливу малюка. Наприклад.

ЗАВДАННЯ «ЗРОБИТИ УРОКИ»

Я можу вплинути

(залежить тільки від мене):

- записати домашнє завдання;
- узяти підручник/зошит додому (не забути скласти його в портфель);
- уважно слухати на уроці, щоб засвоїти матеріал;
- перепитати вчителя, якщо мені щось не зрозуміло;
- прочитати матеріал у підручнику, якщо щось пропустив, був неуважний на уроці (тобто вже розуміє, що добре б виконати два попередні пункти, але якщо не вийшло — сам може виправити, і це залежить від нього самого);
- зробити домашнє завдання.

Я НЕ можу вплинути

(тут можете писати незвичайні і перебільшені варіанти, щоб показати принцип і дитині було весело самій доповнювати список):

- батьки забрали мене зі школи, ми відразу поїхали в гості і пізно повернулися додому;
- коли я йшов додому, тримаючи в руках зошит, його раптом вихопив собака і втік;
- вчителька забула дати нам домашнє завдання тощо.

КАРТА БАЖАНЬ І ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ЦІЛЕЙ

Те, чого ніхто не показував нам у нашому дитинстві, але що прекрасно допомагає рухатися вперед і вгору! Про карти бажань і візуалізації цілей зараз можна знайти чимало інформації, і це дуже дієвий спосіб рухатися до поставлених цілей. Дітям потрібно відчувати, бачити свою мету — абстрактні поняття для них не завжди доступні.

Отже...

Запропонуйте дитині подумати про свої бажання на початку тижня і скажіть, що у вихідні ви робитимете з ними щось цікаве. За нагоди нагадуйте їй про це протягом тижня. Можете присвятити цьому вечірні бесіди, пригадування та уявлення. Допоможіть сформулювати конкретне бажання (тільки не придумуйте бажання дитини ЗА дитину, інакше це вже буде не її карта бажань). Протягом тижня ви можете дізнатися трохи про цілі свого малюка, підготуйте до вихідних варіанти візуалізації: вирізки з журналів, роздруковані на принтері, знайдені в газетах/листівках тощо.

Виберіть час, коли дитина буде готова візуалізувати (не буде голодною, втомленою, не проситиме пограти або подивитися мультфільм). Швидше за все, це буде ранок. Складіть список бажань дитини — допоможіть правильно сформулювати конкретні цілі. Потім складіть карту бажань: намалюйте, наклейте на ватман вирізки з журналів/листівок/газет і повісьте у малюка в кімнаті. Нехай він щодня бачить те, чого хоче, а його мозок сам думатиме, як цього досягти.

ДИТИНІ 10-16 РОКІВ

Ну що ж, ми дійшли до казкового періоду. Начебто вже не малюк, але і не зовсім дорослий. Як правильно поводитися з ним? Чого навчати? Відвідавши різні лекції психологів, я зрозуміла, що зараз вже з дев'яти років дитина може перебувати в підлітковому, перехідному періоді. І в цей момент вона переживає всередині бурю емоцій, але може зовсім не показувати цього, затулятися від нас гнівом, дратівливістю та іншими різкими негативними випадками. Проте в цей період діти потребують нас. Батьки можуть вибрати позицію друга: розповідати про себе в цьому віці і продовжувати вчитися разом з дитиною.

У цьому розділі наведена більшість інструментів тайм-менеджменту Гліба Архангельського. Їх він рекомендує дорослим. Але якщо ми сприйматимемо свого малюка як «майже дорослого» і запропонуємо скористатися цими інструментами, я впевнена, що багатьма з них він скористається.

ЗАВДАННЯ-СЛОНИ, ЯКИХ ДІЛИМО НА ЧАСТИНИ

Якщо до цього моменту ви не розповідали дитині про поділ великої мети на дрібні кроки до неї — саме час зробити це. У житті є великі проекти, до яких треба вміти підходити. Буде дуже легко наочно пояснити дитині поділ на прикладі слона (адже він великий). Отже, візьміть одну мету дитини. Намалюйте великого слона і почніть підписувати різні його частини дрібними кроками на шляху до мети. Слід пам'ятати про те, що ми наводимо приклади, допомагаємо дитині правильно сформулювати, проте не придумуємо за неї. Перш ніж працювати з метою дитини, можете потренуватися на своїй разом з нею, нехай зрозуміє принцип.

ПЛАНУВАННЯ РОКУ/ МІСЯЦЯ/ТИЖНЯ/ДНЯ

Розгляньте з дитиною карту її бажань (якщо її немає, то створіть). Чи є там довгострокові цілі? Запропонуйте скласти план на цілий рік. Ви обидва вважаєте, що це нереально? Тоді однозначно варто спробувати.

Отже, випишіть кожну мету і бажану дату її виконання, або хоча б сезон.

Наприклад:

- поїхати взимку кататися на лижах;
- поїхати влітку на озеро;
- зробити проект до весняного конкурсу;
- відсвяткувати в такому-то місці з (список гостей) свій день народження (осінь).

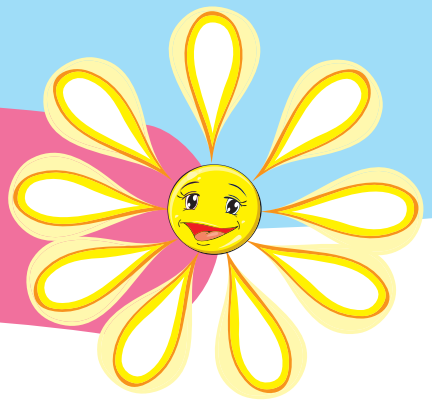
Далі для наочності кількості завдань на один сезон внесіть їх у таку таблицю:

Осінь	Зима
1. Відсвяткувати в такому-то місці з (список гостей) свій день народження	1. Поїхати кататися на лижах
2.	2.
Літо	Весна
1. Поїхати на озеро	1. Зробити проект

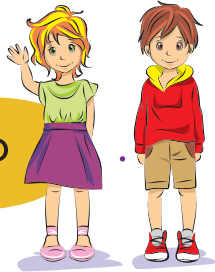
Кожну з цих цілей розбийте на частини, якщо це можливо (поділіть слона, щоб з'їсти його по частинах). Підпишіть, у які місяці треба виконати дрібні завдання.

Зміст

Вітаємо вас, мудрі батьки! 2

Знайомство 12

Навчаємо спілкуватися 16

Розвиваємо здорову самооцінку і впевненість у собі 53

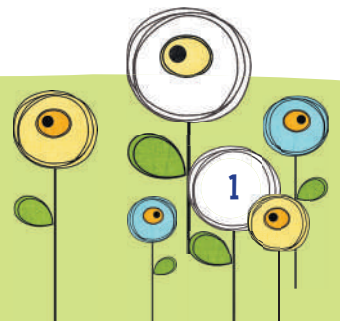
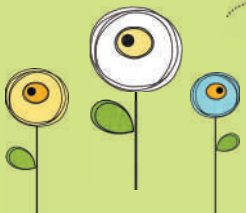

Допомагаємо дитині стати сміливою 63

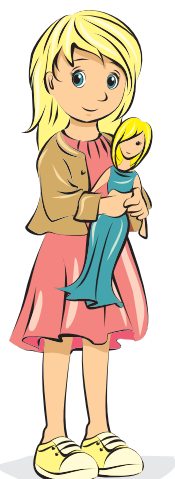
Розвиваємо уяву

. 80

☀ Розглянь малюнки. Знайди у дітлахів щось спільне. Хто з них міг би грати разом?

Нотатки для дорослих

У грі важливо знайти собі напарника. Дітей, як і дорослих, об'єднує спільність інтересів і вміння домовитися. Поясніть це дитині.

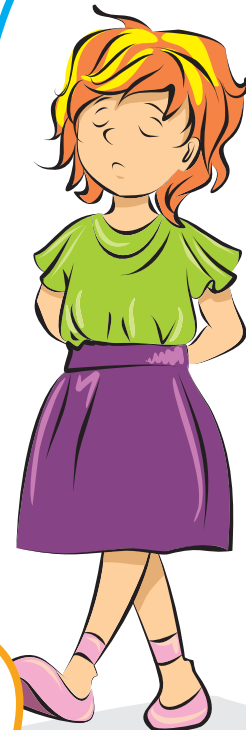
Марійка з батьками приїхала до тітки до іншого міста. Вона вийшла погуляти у двір і побачила незнайомих дівчаток.

— От якби з ними подружитися, — сказала вона тітці.

— Так за чим же справа стала, Марійко? Йди до них і познайомся.

☀ Розглянь малюнки. Вибери той, на якому Марійка поводить себе правильно.

Здрастуйте,
мене звать Марійка.
Нумо знайомитися!

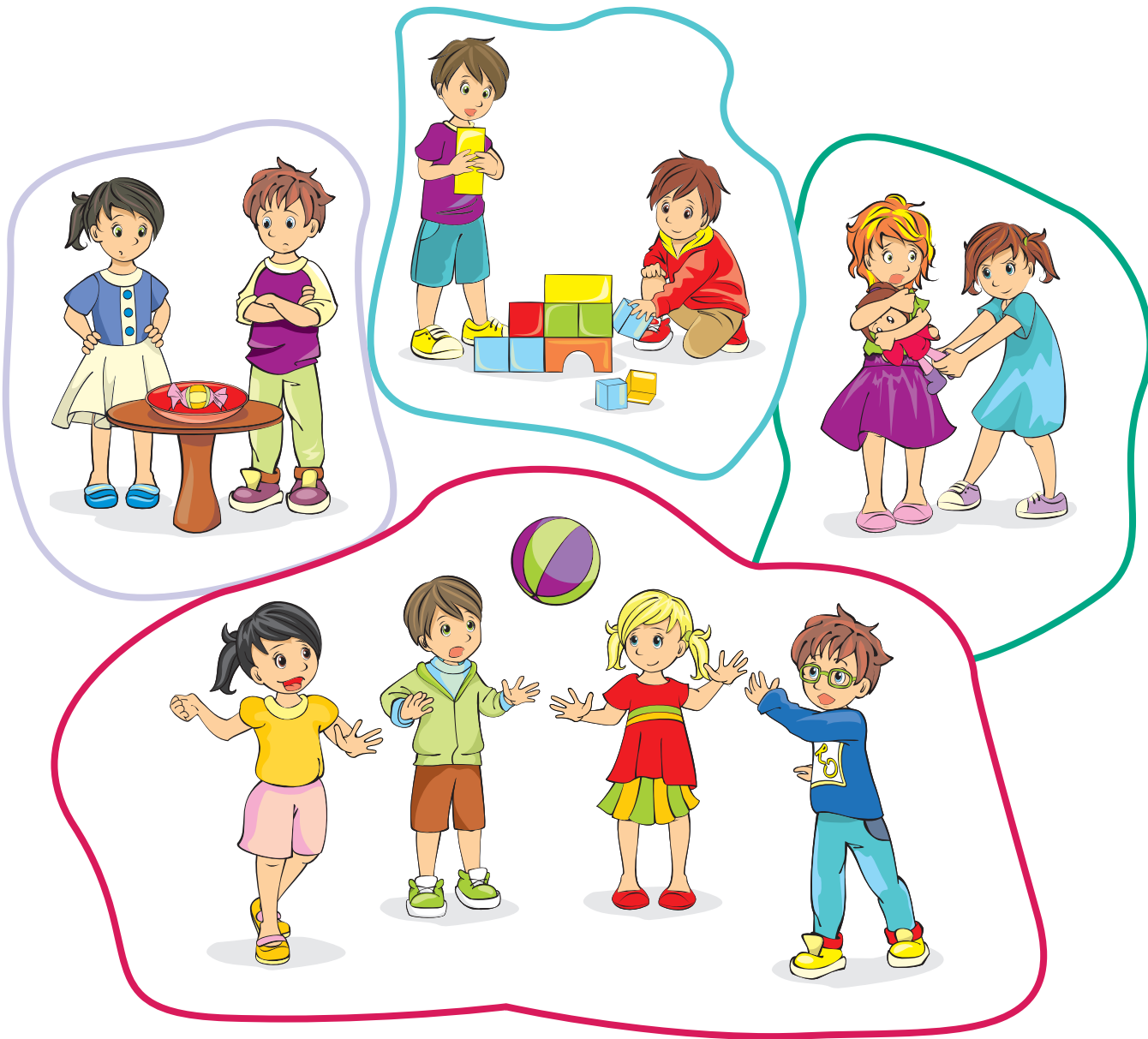
Нотатки для дорослих

Потренуйтеся разом із дитиною знайомитися. Вивчіть фрази, які допоможуть розпочати знайомство.

У дитячому саду дітлахи по-різному спілкуються один з одним.

☀ Розглянь малюнки. Хто з малят грає дружно, мирно, а хто свариться?

Нотатки для дорослих

Декілька ситуацій, які ви можете обговорити з дитиною, відбивають основні моменти дитячих стосунків. Ставте малюкові запитання:

- Який малюнок тобі найбільше подобається? Чому?
- Чи доводилося тобі опинитися в подібних ситуаціях?
- Що ти при цьому відчував?

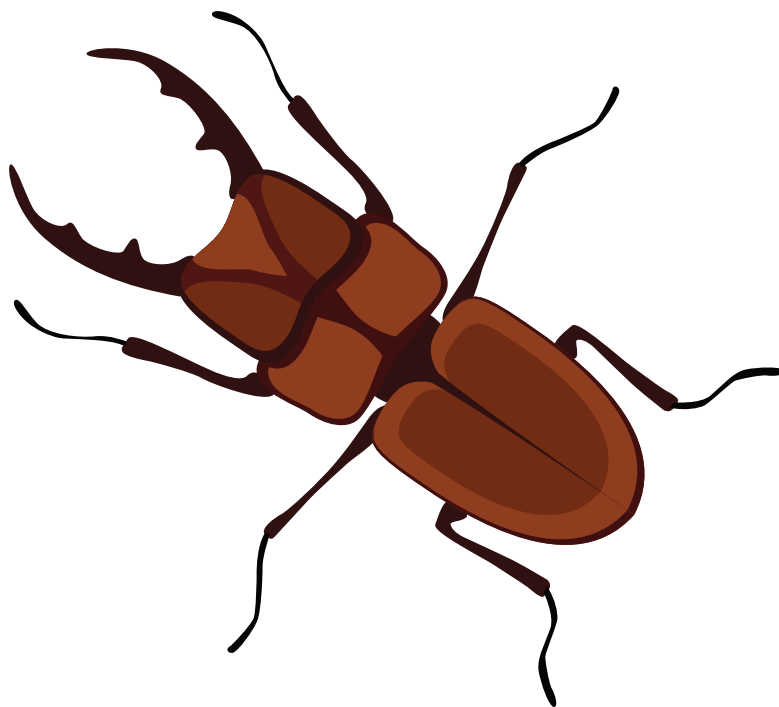
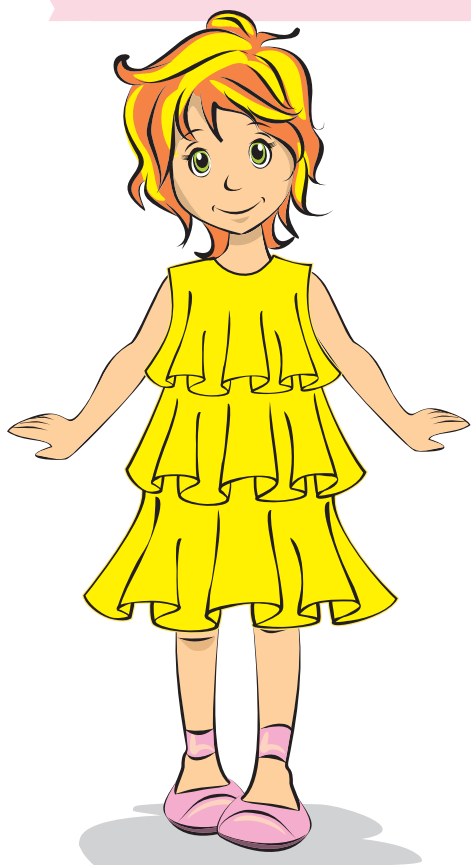
ДОПОМАГАЄМО ДИТИНІ СТАТИ СМІЛИВОЮ

Марійка добра і весела, але трохи боязка. Марійка боїться жуків.

— Марійко, це просто жук. Він великий, але не кусається, — говорить Мишко.

— Я боюся жуків. У цього жука великі роги!

✿ Розкажи Марійці, чому жука боятися не треба.

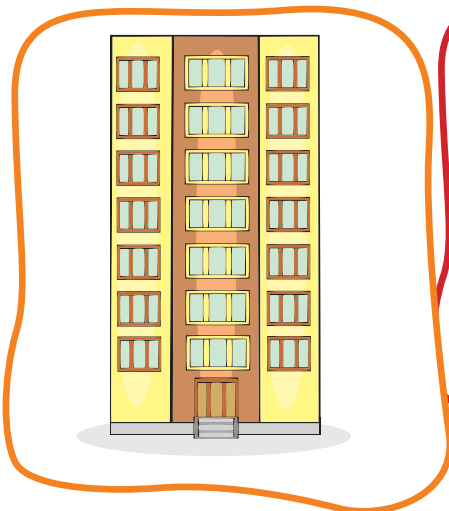
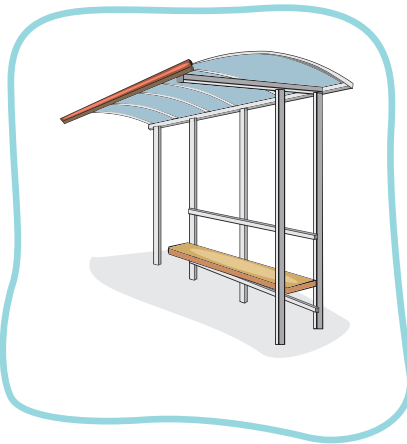
Нотатки для дорослих

Багато дітей, особливо дівчат, бояться комах. Поки малюк розфарбовуватиме жука, поговоріть з ним про те, яких комах він зустрічав у природі, яку користь вони приносять, чи знає він комах, які не можуть завдати шкоди людині, і тих, хто може вкусити. Розкажіть, як поводитися з небезпечними комахами.

- Бах-бах-бараба-бах!
- Ой, гроза! Я боюся! Мені страшно! — закричала Марійка.
- Страшно, якщо ти не знаєш, що це таке і як поводитися під час грози, — заспокоїв я Марійку. — Не бігай під дощем на вулиці, не стій під деревами і не купайся в річці, тоді все буде в порядку.

☀ Розглянь малюнки. Вибери місця, де безпечно ховатися під час грози.

Нотатки для дорослих

Діти лякаються, чуючи грім і бачачи блискавку. Та й більшості дорослих властиво побоюватися такого природного явища, яке може бути небезпечним. Розкажіть дитині про те, що таке гроза і чому вона відбувається. В Інтернеті можна знайти прості відеофільми, де це пояснюється. Ще раз обговоріть, чого під час грози робити не можна.

ШАНОВНІ МАМИ Й ТАТА!

Ця книга стовідсотково допоможе вам у вихованні ваших дітей. По суті, ми всі, дорослі, намагаємося виховувати дітей всебічно розвиненими. Водимо їх у гуртки та секції, підшукуємо хороший садок або школу. Ми розвиваємо інтелектуальні та фізичні здібності малюків. І тільки одна сторона розвитку часто залишається недоторканною. Та, яка стосується фінансового виховання. Або, кажучи інакше, ми забуваємо про те, наскільки важливо виховувати правильне ставлення дитини до грошей, до того, як їх правильно заробляти, як накопичувати й витратити, як примножувати те, що зароблено.

Загалом, дивні у нас самих, у дорослих, відносини з грошми. З одного боку, ми дуже хочемо заробляти багато грошей, щоб мати можливість виконувати свої бажання і бажання наших дітей. З іншого — немов соромимося навіть думок про них. Проблема полягає в тому, що в нас, дорослих, коли ми були маленькими, виховували негативне ставлення до грошей, до того, що їх може бути зовсім багато і не порівну. Нам вселяли, що багатим бути непристойно, що люди забезпечені — всі геть здирники й негідники. Нас не вчили заробляти гроші і не давали ними управляти. Нас просто вчили працювати, не надто замислюючись про винагороду. А що відбувається сьогодні? Ми всі так само не вчимо дітей того, як правильно управляти грошима. Утім, сучасний маркетинг побудований на тому, щоб вселити покупцеві величезне, нездоланне бажання робити безліч покупок. Ось і виходить, що дитяче «Купи!» лунає чи не кожен день. Але дітям абсолютно не зрозуміло, звідки беруться гроші.

Згадайте, що ви зазвичай говорите своїм дітям про гроші.

Поставте ✓ біля фраз, які використовуєте, спілкуючись з дитиною.

Ти ще маленький, тобі гроші ні до чого.

Не в грошах щастя.

Від грошей самі проблеми.

Вироснеш — тоді й дізнаєшся, як гроші заробляти.

Грошей завжди не вистачає.

Не можу купити тобі іграшку, грошей немає.

На твої іграшки моєї зарплати не вистачить.

Вироснеш — сам заробиш, ось тоді й командуй.

4

Але ж сучасний світ влаштований так, що практично все, що хочеться придбати, неможливо зробити без грошей. Тому сьогодні, виховуючи дітей, тему грошей обійти неможливо. Та й не потрібно цього робити. Навпаки, дітей обов'язково треба вчити правильно поводитися з грошима. Інакше їм доведеться витратити дуже багато часу, перш ніж вони стануть фінансово успішними.

9 ЯК ФОРМУЄТЬСЯ СТАВЛЕННЯ ДИТИНИ ДО ГРОШЕЙ?

По-перше, дитина бачить те, як її батьки заробляють гроші, розпоряджаються ними, наскільки активно чи, навпаки, економно вони витрачають кошти, чи вміють вони планувати свій бюджет, чи прийнято в сім'ї інвестувати кошти, чи легко дорослі беруть гроші в борг, чи є у них довгострокові накопичення.

По-друге, ставлення дитини до грошей залежить і від того, наскільки батьки готові навчати дитину поводитися з грошима. Чи звучить взагалі ця тема в родині? Чи є у дитини можливість потренуватися планувати свої витрати, розподіляючи власні кишенькові гроші?

По-третє, ставлення дитини до грошового питання залежить від того, який підхід до фінансового виховання застосовують у родині.

15 ПІДХОДИ ДО ФІНАНСОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

16 ПІДХІД ПЕРШИЙ. ГРОШІ В ТУМБОЦЦІ

Дитина й гадки не має, звідки беруться гроші. Або невиразні уявлення у неї все-таки є, але батьки ніколи не говорять з малюком про те, як гроші заробляти, як їх раціонально витратити. Дитина нічого не знає про те, як дорослі планують сімейний бюджет. Просто тому, що їй не хочуть «вантажити» дорослими проблемами. Скільки коштують іграшки і розваги, скільки грошей витрачають батьки на харчування, відпочинок, оплату комунальних послуг — дитина про це навіть не замислюється і не здогадується. Вона живе у світі так, немов грошей у ньому не існує. Їй не дають занадто багато коштів на кишенькові витрати. Та це й не потрібно, адже все і так оплачено. Сума, яка потрапляє до дитини, настільки мізерна, що думати про те, на що її витратити, просто немає сенсу. Так чинять авторитарні батьки, які дуже побоюються, що їхня дитина раптом вийде з-під контролю.

ПІДХІД ДРУГИЙ. ГРОШІ НЕДОСТУПНІ

6 Дитина може розуміти, що гроші потрібно
7 заробити. Вона навіть може знати про те, що
8 гроші можна класти в банк під відсотки. Але
9 поки мама і тато не вважають за потрібне, щоби
10 дитина мала доступ до грошей, навіть у на-
11 вчальних цілях. Гроші є у дорослих. Доступ до
12 них дитині закритий. І жодні теоретичні знан-
13 ня не допоможуть малюкові зрозуміти, що таке
14 гроші, як їх заробити, як не витратити занадто
15 багато. Так поведуться мами і тата, які не дуже
16 замислюються про майбутнє своїх дітей. А якби
17 замислилися, то напевно злякалися б того мо-
18 менту, коли дитина все-таки виросте і їй дове-
19 деться жити самостійно. Все, чого дитина мог-
20 ла б навчитися в дитинстві, в ігровій ситуації,
21 вона зустрине в реальному житті. І їй доведеться
22 не раз залишитися без грошей, перш ніж вона
23 навчиться розподіляти кошти від зарплати до
24 зарплати. Діти, які в дитинстві не мали можли-
25 вості навчитися розпоряджатися грошима, не-
26 рідко мають борги, беруть невігідні кредити,
27 неправильно вкладають свої кошти.

ПІДХІД ТРЕТІЙ. ГРОШІ — ВСЕ!

18 У такій сім'ї явно поважають гроші і вмі-
19 ють з ними поводитися. Можна навіть сказати,
20 що в сім'ї існує культ грошей. «Та ти хоч зна-
21 еш, скільки це коштує?», «Це ж шалено доро-
22 го!». Або інше. «Отримаєш гарну оцінку — дам
23 тобі грошей», — кажуть дитині. Начебто все до-
24 бре, батьки долучають малюка до грошей. Він
25 ізмалку має свої кишенькові гроші, іноді навіть
26 вельми немаленькі суми. Дитина знає, що мама
27 і тато беруть кошти не з тумбочки, обізнаний,

☑ Що значить «на-
вчання фінансової гра-
мотності»?

- × Ми з вами повинні навчити дитину уважно дивитися навколо і бачити ті можливості, які допоможуть їй заробити гроші.
- × Ми повинні пояснити дитині, що недостатньо тільки лише заробити гроші. Потрібно ще й зуміти їх зберегти, а потім і примножити зароблене.
- × Потрібно навчити дітей економити те, що у них є, бачити різницю між необхідними витратами і тими, які можна вважати необов'язковими або несвоєчасними.
- × Важливо пояснити дитині доступною мовою, як працює банківська система, ознайомити її з простими економічними поняттями.
- × Сучасна дитина з дитинства має розуміти, як ефективно управляти грошима.

що і скільки коштує. Мама і тато нерідко дають дитині можливість заробити самостійно, виконавши якісь домашні доручення. Але не варто все зводити лише до грошей. Інакше є велика ймовірність того, що настане день, коли дитина просто не захоче щось робити безкоштовно.

Тому в усьому, і особливо у вихованні, добре мати почуття міри.

ЯК ПРАЦЮВАТИ З КНИГОЮ?

Перш ніж почати читати книгу дитині, уважно ознайомтеся з її структурою. На кожному розвороті є інструкція для батьків.

Цю інструкцію ви читаете «про себе», без дитини. Вона допоможе вам розібратися в темі, щоб потім легко відповісти на дитячі питання.

Кожна тема містить маленьку тематичну історію, яку вам потрібно прочитати. Але вже вголос. Ця історія — для дитини. Якщо у малюка виникають питання, обговоріть їх разом. Розгляньте картинки. Наведіть приклади з життя.

Історії, які ви знайдете в книзі, розповідають про трьох друзів, кожен з яких по-різному ставиться до грошей. Тобто все, як у житті. Є марнотрат, який легко і дуже швидко розлучається з грошима і зовсім не цінує їх. Є дуже раціональний герой, який намагається правильно розподіляти і витратити гроші, вчиться

Інструкція для батьків

Завдання

8

ВІТАЮ! НУМО ЗНАЙОМИТЬСЯ!

Почінімо з того, що познайомимо дитину з книжкою — за допомогою представників його світу. Саме вони будуть відбудувати всі питання. Саме вони навчать дитину розуміти, що таке гроші, як їх правильно заробити і витратити, накопичувати і примножувати.

Вітано! Гав-гав-гав! Нумо знайомитися. Мене звуть пес Бутерброд. А це мої друзі — папуга Кеша і кріт Геша.

ЗАВДАННЯ 1. Роздивись своїх нових знайомих. Запам'ятай, як їх звуть. Знайди на вкладці з наклеями відповідні слова і приклей їх до кожного героя.

Тематична історія

9

ІСТОРІЯ ПРО МОНЕТКУ

Жили-були троє друзів — пес Бутерброд, папуга Кеша і кріт Геша. Якось пішли друзі на прогулянку і знайшли на дорозі монетку. Хтось дорогого раніше йшов і цю монетку загубив, а хто — невідомо. Нема кому монетку повертати. Почали друзі думати, що з цим грошиком тепер робити.

— Ух ти, монетка! — зрадів папуга Кеша. — Потрібно її витратити терміново. Наприклад, побільше купити льодників або повітряні кульки.

— Ти що! — обурився кріт Геша. — Цю монетку потрібно в моє монетосховище покласти. Нехай там лежить, зберігається разом з іншими грошиками.

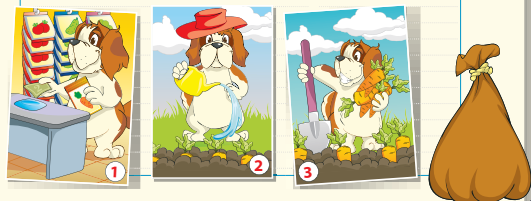
А пес Бутерброд замислився. — Гав! Витратити гроші дуже легко. Раз — і готово. І немає монетки. Наприклад, на льодяники. Льодяники швидко закінчуються — і все. Якщо грошики у сховище або скарбничку покласти, то вона, звичайно, більше не загубиться. Але я б зробив інакше...

Обговоріть з дитиною характер кожного персонажа, як кожен із героїв ставиться до грошей. А зробивши це можна після того, як ви прочитаете дитині історію про монетку.

Запитайте у дитини:

- × А що б ти зробив з монеткою, яку знайшов?
- × Чим ти друзів на твою монетку розпорядиш?
- × Як ти вважаєш, що запропонував зробити з монеткою пес Бутерброд?

ЗАВДАННЯ 2. Розглянь малюнки і продовж історію.

Інструкція для батьків

Запитання для дитини

☑ Перш ніж ви почнете розповідати дитині про те, що таке гроші, як вони працюють, обов'язково зупиніться на тому, навіщо взагалі вчитися фінансової грамотності та знати все про гроші, про те, як їх заробляти, витратити й накопичувати.

ІСТОРІЯ ПРО ТЕ, ЯК ПАПУГА КЕША ВСІ СВОЇ ГРОШИКИ ВИТРАТИВ

6

Одного разу мама попросила папугу Кешу злітати до крамниці.

7

— Купи, будь ласка, 3 банани й 3 апельсини. І пляшку молока. Ось гроші.

8

— Чудово! Я полетів!

9

І папуга полетів до продуктової крамниці.

10

— Ух, ти, скільки тут всього смачного! Дайте мені, будь ласка, ось ці цукерки. І ще мармелад! І тістечка! Ну, от, все купив. Ой, не все.

11

Піду тепер куплю те, що попросила мама. Дайте мені, будь ласка, 3 банани, стільки ж апельсинів і пляшку молока, — звернувся **покупець до продавця.**

12

13

— Твоя покупка коштує 10 монеток.

14

— Ой, але у мене немає більше монет. Куди ж вони поділися? Мама давала мені монетки, я це точно пам'ятаю.

15

— Гаманець порожній. Напевно, ти витратив усі свої гроші на солодощі.

16

